

กลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม จากคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Translation Strategies Used to Translate Cultural Terms in Cultural Tourism Handbooks

ปิติกัทร บิลเต๊ะ¹

มุกข์ดา สุขธรรมาจารย์²

นภาศรี ทิมแย้ม³

Received 8 June 2021

Revised 4 September 2021

Published 13 September 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะคำศัพท์ทางวัฒนธรรมและกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม โดยการเก็บข้อมูลจากคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฉบับนครศรีธรรมราชภาษาไทยและภาษาอังกฤษของ ททท. สำนักงานนครศรีธรรมราช กลวิธีวิจัยใช้เกณฑ์การจำแนกประเภทคำวัฒนธรรมของ Newmark (1988) และ Vlahov & Florin (1980) และใช้เกณฑ์กลวิธีการแปลของ Newmark (1988) Baker (2011) และ Davies (2003) ผลการศึกษาพบคำวัฒนธรรม 420 คำ โดยแบ่งเป็นคำวัฒนธรรมทางสังคมและการเมือง 175 คำ คำวัฒนธรรมทางสิ่งแวดล้อม 115 คำ คำวัฒนธรรมทางวัตถุ 79 คำ และคำวัฒนธรรมทางศิลปะและวัฒนธรรม 51 คำ ส่วนการวิเคราะห์กลวิธีการแปลพบว่า มีการแปลแบบตรงตัวมากที่สุด รองลงมาเป็นการแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธี การแปลแบบยืมคำ การแปลแบบอธิบาย การแปลแบบละ การแปลความหมายกว้างกว่าคำ และการแปลแบบกลาง ตามลำดับ

คำสำคัญ: กลวิธีการแปล คำวัฒนธรรม การจำแนกคำวัฒนธรรม

¹ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ รศ. ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

The purposes of this research were to study cultural terms and to examine translation strategies of cultural terms. The data were collected from the Thai and English handbooks of cultural tourism of Nakhon Si Thammarat province, TAT Nakhon Si Thammarat. The categorization of cultural terms was based on Newmark (1988) and Vlahov & Florin (1980), and the examination of translation strategies was based on Newmark (1988), Baker (2011) and Davies (2003). The findings showed that 420 cultural terms were identified, including 175 socio-political words, 115 ecological words, 79 words of material culture, and 51 words of arts and culture. The findings also showed that literal translation was the most common strategy, followed by couplet, preservation, addition, omission, superordinate, and globalization respectively.

Keywords: Translation strategies, Cultural terms, Categorization of cultural terms

ความเป็นมาของปัญหา

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมายถึง การศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญาสร้างสรรค์ การเคารพสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรีและวิถีของผู้คน (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540) ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบนี้จะครอบคลุมถึงการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรม ศิลปะ ศาสนา ดนตรี ภาษาและวรรณกรรม วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทยได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในแต่ละปี จากรายงานจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยปี 2562 พบว่า มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวจำนวน 40 ล้านคน ทำรายได้รวม 1.9 ล้านล้านบาท ส่วนปี 2563 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวจำนวน 6,702,396 คน ทำรายได้รวม 3.3 แสนล้านบาท ถือเป็นรายได้มหาศาลของประเทศไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) จากตัวเลขข้อมูลข้างต้น เมื่อพิจารณารายได้ตามการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างเช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งวัฒนธรรมสำคัญของไทย จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชปี 2562 พบว่า มีนักท่องเที่ยวจำนวน 3,999,779 คน รวมเป็นเงินมูลค่า 17,219 ล้านบาท สถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม

ได้แก่ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร⁴ ตลาด 100 ปี อำเภอปากพนัง บ้านหนังตะลุงสุชาติ ทรัพย์สิน กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อ่าวเตล็ด และอื่นๆ ซึ่งสถานที่ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งนี้จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ไม่ว่าจะเกี่ยวกับทางพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ รวมถึงศิลปะต่างๆ ที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษของชาวนครศรีธรรมราช ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวคือภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้คนไทยสามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านต่างๆ อีกมากมาย เพราะภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาสากลที่คนทั่วโลกสามารถใช้สื่อสารกันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้การแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษมีส่วนสำคัญในด้านการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในการสนับสนุนและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทย เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นช่องทางสำคัญในการถ่ายทอดความรู้เชิงวัฒนธรรมของไทยไปสู่สากลได้ ส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้จากการท่องเที่ยวและอยู่ดีกินดี เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจในวงการแปลคือ การแปลคำวัฒนธรรมโดยเฉพาะการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นความท้าทายสำหรับนักแปลเป็นอย่างมาก จากการสังเกตป้ายประกาศต่างๆ ในสถานที่ท่องเที่ยวของประเทศ พบว่าป้ายที่พบส่วนใหญ่มักจะมีการแปลผิดพลาด มีการแปลขาดบ้างแปลเกินบ้าง ประเด็นเหล่านี้อาจทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสับสนและไม่เข้าใจภาษาปลายทางที่ปรากฏตามป้ายเหล่านั้น ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวได้ เช่น ในป้ายข้อความ **“อันตราย” ! ระวังตกบ่อน้ำร้อน** มีการแปลเป็น **“Becareful fall down Hot Water You might”** จากตัวอย่างจะเห็นว่ามีการสื่อสารผิดพลาดจากการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ การแปลที่เหมาะสมควรแปลเป็น **“Beware of falling into the hot spring”** อีกตัวอย่างในการแปลคำทางวัฒนธรรมคือคำที่เกี่ยวกับอาหารที่พบมากในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น คำว่า **“ฟักทองเชื่อม”** มีการแปลเป็น **“pumpkin connection”** โดยแปลคำว่า **เชื่อม** เป็น **“connection”** ซึ่งถือเป็นคำที่ไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง ควรแปลเป็น **“sweetened pumpkin”** เป็นต้น

จากข้อผิดพลาดในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการขาดความรู้ และความตระหนักในเรื่องที่แปล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคำศัพท์ โดยเฉพาะคำที่มีมากกว่าหนึ่งความหมาย ไวยากรณ์ระดับภาษา รวมถึงการขาดความรู้เรื่องภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการแปล ซึ่ง ดาวันไนซาด (Davaninezhad, 2009) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมของชาติหนึ่งจะเกี่ยวข้องกับความเป็นมา ความเชื่อ ความคิด ทัศนคติ การแต่งกาย พฤติกรรม เทศกาล อาหาร และประเพณี ทั้งนี้ภาษาและวัฒนธรรมย่อมอยู่คู่กันในแต่ละสังคมและมีความแตกต่างกันไป ภาษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดเรื่องราว

⁴ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากยูเนสโกเมื่อ พ.ศ.2556 (วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร, 2564)

ทางวัฒนธรรมโดยตรง เพื่อที่จะให้ผู้คนที่สนใจทราบเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้นผ่านตัวภาษานั้น ลอคค (Locke, 1976) ให้ความเห็นว่าในทุกภาษาย่อมมีคำศัพท์จำนวนมาก ที่ไม่สามารถแปลหรือนิยามเป็นอีกภาษาหนึ่งได้ ตัวอย่างเช่น คำศัพท์เฉพาะทาง แสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่ซับซ้อนอันเกิดมาจากประเพณีและวิถีชีวิตของคนได้อย่างชัดเจน แนวคิดที่ซับซ้อนนั้นคือการสั่งสมที่สร้างและสกัดจากสติปัญญาของเรา และเกิดขึ้นโดยบังเอิญมากกว่าการสร้างตัวเราให้เกิดความชำนาญตามธรรมชาติ และไม่ทำให้เกิดความหลากหลายจากวัฒนธรรมหนึ่งไปสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่งได้ ดังนั้นเรื่องภูมิหลังทางวัฒนธรรมจึงเป็นแก่นหลักในการแปลคำทางวัฒนธรรม

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาลักษณะคำศัพท์ทางวัฒนธรรมและกลวิธีการแปลภาษาในบทความการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากคู่มือการท่องเที่ยวภาษาไทยฉบับ Amazing ไทยเท่: นครศรีธรรมราช ฉบับเดือนธันวาคม 2561 และฉบับภาษาอังกฤษ Amazing Thailand: Nakhon Si Thammarat ฉบับเดือนพฤษภาคม 2563 ซึ่งทั้งสองฉบับมีเนื้อหาที่สอดคล้องกัน จัดทำโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในบทความการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษากลวิธีการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในบทความการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

ในบทความนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฉบับภาษาไทย 1 ฉบับ และภาษาอังกฤษ 1 ฉบับ จากฐานข้อมูลการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย <https://www.amazingthailandbook.com/> เรื่อง คู่มือการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยทั้งฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษมีเนื้อหาเดียวกัน สำหรับเหตุผลที่เลือกศึกษาการแปลการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากนครศรีธรรมราชเป็นเมืองโบราณที่สำคัญทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และศาสนามายาวนาน และได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศาสนาพราหมณ์ จากประเทศอินเดีย มีการค้นพบร่องรอยและสถานที่โบราณสำคัญเป็นจำนวนมากในพุทธศตวรรษที่ 17-18 (ททท. นครศรีธรรมราช, 2561)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้กลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมและกลวิธีการแปลในบริบทต่างๆ ทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2. ช่วยให้นักแปลและผู้สนใจทั่วไปสามารถเลือกกลวิธีการแปลและคำแปลทางวัฒนธรรมได้
เหมาะสมและถูกต้องตามบริบท

การทบทวนเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาและอธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคำวัฒนธรรม กลวิธีการแปลคำวัฒนธรรมชนิดต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการแปลคำทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และนำไปใช้เป็นเกณฑ์เลือกคำวัฒนธรรมในการทำวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการแปล

การใช้ภาษาในกลุ่มชนหนึ่งกลุ่มชนใดไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่จะเกิดขึ้นตามความต้องการสื่อสารของมนุษย์ ซึ่งใช้ภาษาในการสื่อสาร ไม่ว่าจะการสื่อสารนั้นจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม การสื่อสารจะขึ้นอยู่กับกรอบทางวัฒนธรรมในการสื่อสารของชาตินั้นๆ ส่วนการแปลเป็นเรื่องการถ่ายทอดข้อความที่มนุษย์สื่อสารจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง ในการแปลนั้นมีการบวกรวมอยู่เบื้องหลังเสมอ การแปลแต่ละครั้งนักแปลต้องเข้าใจต้นฉบับอย่างละเอียดก่อนทำการแปล

นิวมาร์ก (Newmark, 1981) นิยามความหมายของการแปลไว้ว่า การแปลคือ การแทนข้อความหนึ่งไปยังอีกข้อความหนึ่ง เป็นการแปลงงานประณีต ซึ่งมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกับ แคทฟอร์ด (Catford, 1967) ที่ว่าการแปลคือ การแทนเนื้อหาในต้นฉบับหนึ่งในภาษาหนึ่งด้วยเนื้อหาในอีกภาษาหนึ่งที่มีความเท่าเทียมกัน ต่อมา ไนด้า และเทเบอร์ (Nida & Taber, 1969) ได้นิยามความหมายการแปลไว้อย่างลึกซึ้งว่า การแปลต้องแปลความหมายในภาษาปลายทางให้ใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แปลให้เป็นธรรมชาติและเท่าเทียมกับภาษาต้นฉบับ กล่าวคือ ในการแปลแต่ละครั้งไม่เพียงจะแปลเนื้อหาของต้นฉบับให้เท่าเทียมกันเท่านั้น แต่ลีลาในการแปลต้องมีความเท่าเทียมกันด้วย ส่วน ลาร์สัน (Larson, 1984) เน้นเรื่องความหมายของการแปลเป็นหลัก บทแปลต้องมีความหมายเท่าเทียมกับต้นฉบับ รวมถึงคำในภาษาปลายทางต้องเท่ากัน ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามผู้แปลต้องหาวิธีการแปลให้เท่าเทียมกับต้นฉบับให้ได้ ในขณะที่ เลเดอร์ (Lederer, 1974) นิยามว่า กระบวนการแปลเป็นกระบวนการของการทำความเข้าใจความหมาย และถ่ายทอดความหมายมากกว่าจะเป็นแค่การเปรียบเทียบภาษา นอกจากการแปลจะเป็นการทำความเข้าใจของความหมายและถ่ายทอดความหมายแล้ว ลิทธา พินิจภูวดล (2543) ได้กล่าวเสริมอีกว่า การแปลคือการถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยรักษารูปแบบ คุณค่า และความหมายในข้อความเดิมไว้อย่างครบถ้วน รวมทั้งความหมายแฝงซึ่งได้แก่ ความหมายทางวัฒนธรรม ประเพณี ความคิด และความรู้สึก ฯลฯ และ ราบิน (Rabin, 1958) ได้อธิบายความหมายใกล้เคียงกันคือ

การแปลคือการที่ประโยคภาษาพูดและภาษาเขียนที่ปรากฏในภาษาหนึ่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายและถูกอนุมานให้แปลเป็นความหมายเดียวกับประโยคในต้นฉบับไปยังอีกภาษาหนึ่ง

ส่วน เบลล์ (Bell, 1993) ได้อธิบายความหมายเพิ่มเติมว่า ฉบับแปลจะดีหรือไม่ นั่น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความหมายเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงการใช้งานและโครงสร้างภาษาที่แปล ซึ่งเขาได้สรุปแนวปฏิบัติในการแปลที่ผู้แปลควรตระหนักไว้ 3 ประการดังนี้

1. ประเด็นความเท่าเทียมระหว่างต้นฉบับกับฉบับแปลในเรื่องของการใช้คำและลีลาในการแปล
2. กฎเกณฑ์ต่างๆ ในการแปลโดยอ้างเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้กันมาตั้งแต่เดิม
3. สิ่งที่ต้องตระหนักในการแปลคือกระบวนการ (process) ผลผลิต (product) แนวคิดรวมในการแปล (concept) หมายความว่า กระบวนการคือปฏิบัติการแปล (translating) ผลผลิตคือ บทแปลนั่นเอง

ในขณะที่ เทเลอร์ (Taylor, 1998) เน้นให้ผู้ปฏิบัติการแปลควรระมัดระวังประเด็นต่อไปนี้

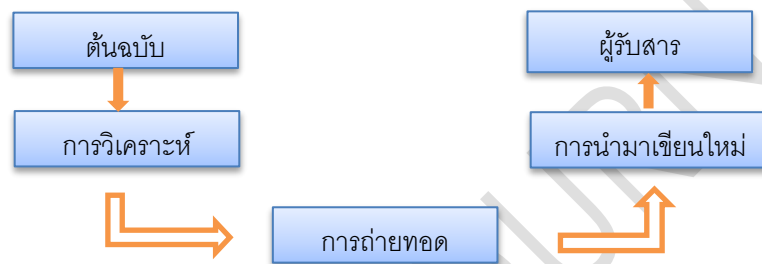
1. ความหมาย (semantics) คือต้องมีความสัมพันธ์กับภาษาของโลก ซึ่งผู้แปลต้องหาความหมายและความสัมพันธ์ของคำให้เท่าเทียมกัน
2. บริบท (context) คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ในขณะสื่อสารกัน
3. วัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) คือความหมายของผู้สื่อสารที่ต้องการสื่อจริง ไม่ใช่ความหมายพื้นผิว ผู้แปลต้องมีความรอบรู้ในการแปล สามารถถ่ายทอดความหมายได้ถูกต้อง และมีความรู้ในเรื่องที่แปล
4. วัฒนธรรม (culture) คือ องค์ประกอบที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการวิเคราะห์ความหมายของต้นฉบับ ซึ่งภาษาผูกอยู่กับวัฒนธรรมเสมอ เป็นส่วนที่แยกออกจากกันไม่ได้ เช่น แนวคิด วิถีชีวิต สภาพทางภูมิศาสตร์ สถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นอุปสรรคสำหรับผู้แปล ประเด็นหนึ่งที่เป็นเรื่องยากสำหรับผู้แปลคือ การแปลสำนวนจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง ประเด็นดังกล่าวมักเกิดความไม่เข้าใจอย่างเห็นได้ชัดในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง อาจทำให้ผู้แปลตีความไปคนละทางกันได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการแปลได้ว่า การแปลคือ การส่งสารระหว่างภาษาและวัฒนธรรมหนึ่งไปยังอีกภาษาและวัฒนธรรมหนึ่ง ภาษาปลายทางมีความเท่าเทียมกับ

ภาษาต้นฉบับทั้งระดับคำ ความหมาย และลีลาทางภาษา โดยมีผู้แปลเป็นคนกลางในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารในรูปแบบข้อความ

กระบวนการแปล (Translation process)

กระบวนการแปลคือ ขั้นตอนการแปลที่ผู้แปลใช้ในการปฏิบัติการแปล สำหรับกระบวนการแปลในด้า (Nida, 1964) เสนอขั้นตอนการแปลไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวิเคราะห์ 2) การถ่ายทอด และ 3) การนำมาเขียนใหม่

ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการแปลของ Nida (1964)

แผนผังกระบวนการแปลของ ไนด้า (Nida, 1964) สามารถอธิบายกระบวนการและขั้นตอนการแปลได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis) คือการวิเคราะห์ต้นฉบับแปล ด้วยการวิเคราะห์ความหมายและโครงสร้างทางไวยากรณ์ โดยหาประโยคแก่น(Kernels) หรือองค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐานทางไวยากรณ์ที่อยู่ภายใต้โครงสร้างผิว (Surface structure)

ขั้นที่ 2 การถ่ายทอด (Transfer) คือขั้นตอนการปรับความหมายและโครงสร้างทางไวยากรณ์ รวมถึงการแปลสำนวนและคำอุปมา จากภาษาต้นทางไปสู่ภาษาปลายทาง

ขั้นที่ 3 การนำมาเขียนใหม่ (Restructuring) คือ ขั้นตอนการเลือกคำ วลี การเทียบเท่าระหว่างภาษาต้นทางกับภาษาปลายทาง เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลได้เข้าใจความหมายเหมือนอ่านต้นฉบับ

จากกระบวนการข้างต้น นักแปลมีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการแปล คือก่อนปฏิบัติการแปลผู้แปลต้องวิเคราะห์ต้นฉบับอย่างละเอียด ทั้งเรื่องโครงสร้างภาษาภายใน และถ่ายทอดออกมาจากภาษาต้นฉบับไปยังภาษาปลายทาง รวมถึงสำนวน คำต่างๆ ที่ปรากฏในต้นฉบับ แล้วจึงนำมาเขียนใหม่ในภาษา

ปลายทางให้มีความใกล้เคียงกับต้นฉบับให้มากที่สุดเท่าที่นักแปลคนหนึ่งจะทำได้ เพื่อมุ่งหวังให้ผู้อ่านได้อ่านฉบับแปลเสมือนอ่านฉบับจริง

กลวิธีการแปลคำวัฒนธรรม (Translation strategies of culture terms)

กลวิธีการแปลเป็นกระบวนการที่นักแปลใช้ในการแปลคำ วลี ประโยคจากภาษาต้นทางเป็นภาษาปลายทาง โดยการแปลคำวัฒนธรรมต้องใช้กลวิธีการในการแปลคำให้ตรงตามบริบท และใกล้เคียงกับวัฒนธรรมทั้งสองทางให้มากที่สุด ซึ่ง นิวมาร์ค (Newmark, 1988) เบเกอร์ (Baker, 2011) และ เดวีส์ (Davies, 2003) ได้เสนอกลวิธีการแปลคำวัฒนธรรมเฉพาะไว้ดังนี้

1. การแปลแบบยืมคำคือ การแปลโดยการยืมคำจากภาษาต้นฉบับไปยังภาษาปลายทาง เช่น ต้มยำกุ้ง เป็น Tom Yum Kung
2. การแปลเทียบเคียงทางวัฒนธรรมคือ การแปลโดยการใช้คำที่มีอยู่ในภาษาปลายทางแทนภาษาต้นฉบับ เช่น ทุเรียน แปลเป็น jackfruit
3. การแปลแบบกลางคือ การแปลโดยการใช้คำทั่วไปในภาษาปลายทาง เช่น เสด็จประพาส แปลเป็น visit
4. การแปลแบบตรงตัวคือ การแปลแบบการใช้คำที่มีความหมายตรงกับภาษาต้นฉบับ เช่น เครื่องเงิน แปลเป็น lacquerware
5. การแปลแบบสร้างคำใหม่คือ การแปลโดยการสร้างคำใหม่ที่ไม่มีคำอยู่ในภาษาปลายทาง เช่น การแปลชื่อลิง เจ้าจ้อ แปลเป็น Mrs. Norris
6. การแปลแบบเปลี่ยนความหมายคือ การแปลโดยการเปลี่ยนความหมายของภาษาต้นฉบับ โดยที่ไม่มีคำที่มีความหมายเดิมอยู่ในภาษาปลายทาง เช่น การแปลชื่อละคร เรื่อง ให้รักพิพากษา แปลเป็น Dare to Love
7. การแปลแบบจำแนกประเภทคือ การแปลโดยใช้คำจำแนกแบบกว้างจากภาษาต้นฉบับไปยังภาษาปลายทาง เช่น การแปลชื่อขนมหวานไทย ก๋วยบวชชี แปลเป็น dessert
8. การแปลแบบละคำคือ การแปลโดยการละคำบางคำในภาษาแปล ที่เป็นอุปสรรคต่อการแปล โดยคงความหมายส่วนใหญ่ไว้ เช่น วิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ แปลเป็น the folk way of life along the river จากตัวอย่างมีการละการแปลคำว่า “ชาวบ้านที่อาศัยอยู่” ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาปลายทาง

9. การแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธีคือ การแปลคำวัฒนธรรมในภาษาปลายทางโดยใช้กลวิธีการมากกว่าหนึ่งกลวิธีขึ้นไปในการแปล เช่น เมืองนครศรีธรรมราช แปลเป็น Nakhon Si Thammarat city จากตัวอย่างมีการแปลคำว่า “เมือง” แปลด้วยกลวิธีแบบตรงตัว ส่วนคำว่า “นครศรีธรรมราช” แปลด้วยกลวิธีการแปลแบบยืมคำ

10. การใช้คำแปลที่ได้รับการยอมรับคือ การแปลคำทางราชการ ซึ่งเป็นชื่อหน่วยงานหรือองค์กรราชการ เป็นต้น เช่น กระทรวงวัฒนธรรม แปลเป็น Ministry of Culture

11. การแปลความหมายกว้างกว่าคำคือ คือการแปลคำวัฒนธรรมจากต้นฉบับ โดยใช้คำในภาษาปลายทางกว้างกว่าคำในภาษาต้นฉบับ เช่น ผ้าแถบ แปลเป็น cloth

12. การแปลแบบอธิบายคือ การแปลคำๆ หนึ่งโดยการอธิบายเป็นวลีหรือประโยค เป็นการอธิบายจากภาษาต้นฉบับเป็นภาษาปลายทาง เช่น ทูเรียน แปลเป็น a stomach-churning odour, and formidable thorn-covered husk SEA fruit

กรอบแนวคิดการจำแนกคำวัฒนธรรม (Categorization of cultural terms)

คำหรือสำนวนทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งท้าทายสำหรับนักแปลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คำวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีการใช้อย่างกว้างขวางในทางวรรณกรรมเชิงวิทยาศาสตร์ที่ใช้พรรณนาสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแวดวงวิทยาศาสตร์ โดยปกติมักปรากฏในตำราซึ่งใช้ตามวัตถุประสงค์ตามรูปแบบเฉพาะ

นิวมาร์ก (Newmark, 1988) ได้อธิบายถึงประเภทคำวัฒนธรรมไว้ดังนี้

คำวัฒนธรรมทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พฤษชาติ พันธุ์สัตว์ประจำถิ่น ลม ที่ราบ เนินเขา

คำวัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า บ้านเรือนและเมือง และการขนส่ง

คำวัฒนธรรมทางสังคม ได้แก่ งานและงานอดิเรก

คำวัฒนธรรมทางองค์กร ประเพณี กิจกรรม ขั้นตอนดำเนินการ และกรอบแนวคิด ได้แก่ การเมืองและการปกครอง ศาสนาและศิลปะ

คำวัฒนธรรมเกี่ยวกับท่าทางและลักษณะนิสัย ได้แก่ การถ่มน้ำลาย การยิ้มทักทาย การยกมือไหว้

ส่วน วลาฮอฟ และฟลอรีน (Vlahov & Florin, 1980) ได้อธิบายประเภทคำทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

คำวัฒนธรรมทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์กายภาพ วัตถุทางภูมิศาสตร์ในการทำกิจกรรมของมนุษย์ และสัตว์สายพันธุ์ต่างๆ ในท้องถิ่น

คำวัฒนธรรมทางกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ด้านชีวิตประจำวัน การทำงาน และหน่วยวัดและค่าเงิน

คำวัฒนธรรมทางศิลปะและวัฒนธรรม ได้แก่ ประเพณี วัฒนธรรมและศิลปะ

คำวัฒนธรรมทางสังคมและการเมือง ได้แก่ ฝ่ายการบริหาร องค์กรและหน้าที่ต่างๆ ชีวิตทางสังคมและการเมือง และทางทหาร

คำวัฒนธรรมทางจริยธรรม ได้แก่ จิตสาธารณะ ชื่อสัตย์สุจริต และจิตสำนึกดี

จากแนวคิดของ Newmark (1988) และ Vlahov & Florin (1980) ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะถูกนำมาใช้ในการจัดและแยกประเภทคำทางวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยในงานวิจัยในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำวัฒนธรรมในประเทศไทยมีหลายงานโดย อธิศา งามศรี (2560) ศึกษาทฤษฎีการแปลคำและวิถีทางวัฒนธรรมที่พบในบทแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาหนังสือเรื่อง “ครูบ้านนอก” โดย คำหมาน คนไค มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หากทฤษฎีการแปลที่นิยมใช้และรูปแบบการใช้ทฤษฎีการแปลเพื่อแก้ปัญหาความต่างทางวัฒนธรรมของภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่วน วราพัชร ชาลีกุล(2560) ศึกษาทฤษฎีการแปลคำวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษกรณีศึกษาเรื่องเรื่องของจัน ดารา แต่งโดย อุษณา เพลิงธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎีที่ผู้แปลใช้ในการแปลคำวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษและศึกษาความเข้าใจของผู้อ่านที่มีต่อบทแปลของคำวัฒนธรรม

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยต่างประเทศที่สนับสนุนการศึกษาการแปลคำวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ทฤษฎีการแปลของ Davies (2003) เช่น บลาไซท์ และลิวบีเนียน (Blazyte & Liubiniene, 2016) ศึกษาคำเฉพาะทางวัฒนธรรมและกลวิธีในการแปล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎีการแปลในหนังสือของ Martin Lindstrom ในการศึกษาเน้นเรื่องการแปลสำนวนและคำนามเฉพาะที่ปรากฏในหนังสือ ส่วน ฮอร์บาคอสเกียน, เปโทเนียน, เวไซท์, และไมคคอสเวท (Horbacauskiene, Petroniene, Vezyte, & Miklovaite, 2017) ศึกษาประเด็นปัญหาด้านการแปลคำเฉพาะทางวัฒนธรรม มี

วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีการแปลคำวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือการท่องเที่ยวกรุงลอนดอน

จากกรอบแนวคิดและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบกระบวนการทำวิจัย สำหรับการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยโดยศึกษาทฤษฎีการจำแนกคำวัฒนธรรม กลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการแปลคำวัฒนธรรม รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำวัฒนธรรมทั้งการวิจัยในประเทศและต่างประเทศ โดยมีขั้นตอนของการดำเนินการดังต่อไปนี้

การคัดเลือกข้อมูล

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการเก็บคำวัฒนธรรมที่ปรากฏในคู่มือการท่องเที่ยวภาษาไทยฉบับ Amazing ไทยเท่: นครศรีธรรมราช ฉบับเดือนธันวาคม 2561 และภาษาอังกฤษฉบับ Amazing Thailand: Nakhon Si Thammarat ฉบับเดือนพฤษภาคม 2563 จากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย <https://www.amazingthailandbook.com/> เลือกเมนู “ดูทุกหมวดหมู่” แล้วเลือกคู่มือการท่องเที่ยวฉบับ นครศรีธรรมราชทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดนครศรีธรรมราช มีภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและทะเล และมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการแปลคำวัฒนธรรมของ Newmark (1988) Baker (2011) และ Davies (2003)

การกำกับข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นระบบการจัดการข้อมูลแบบอิงฐานข้อมูล (corpus base) จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการกำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ โปรแกรม Editplus 4.0 กับโปรแกรมไมโครซอฟท์ Excel และต้องมีการจัดเตรียมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แปลงไฟล์นามสกุล .pdf เป็นไฟล์นามสกุล .doc แล้วแก้คำผิดที่ปรากฏในไฟล์นามสกุล.doc หลังจากนั้นแปลงไฟล์เป็นนามสกุล .txt เพื่อนำไฟล์ .txt ไปกำกับข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประเภทของคำวัฒนธรรม

2. ติดตั้งโปรแกรม Editplus 4.0 แล้วนำข้อมูลจากไฟล์ .txt มายัง โปรแกรม Editplus จากนั้นตั้งค่ากำหนดหมวดหมู่ของคำวัฒนธรรม โดยการสร้างป้ายกำกับข้อมูลสารสนเทศที่เป็นหมวดของคำวัฒนธรรม เช่น Socio-political แล้วกำกับหมวดหมู่ให้กับคำศัพท์เชิงวัฒนธรรมที่ปรากฏในข้อมูล ตามเกณฑ์การจำแนกของ Newmark (1988) และ Vlahov & Florin (1980)

3. ใช้คำสั่ง “Find in Files” เพื่อดึงข้อมูลตามหมวดหมู่ที่กำหนดไว้ โดยใช้หมวดหมู่ที่ต้องการในช่อง “Find what” โปรแกรมจะสกัดข้อมูลตามหมวดหมู่ที่ต้องการ และสรุปข้อมูลการปรากฏของคำในหมวดหมู่ที่ต้องการ พร้อมระบุจำนวนคำที่ปรากฏทั้งหมดของคำที่ต้องการค้นหา คลิกขวาเลือก “Copy all” หลังจากนั้นเปิด “Normal text” แล้วคลิกขวาแล้ววางลงใน New text ที่สร้างไว้ เพื่อดูข้อมูลเฉพาะหมวดหมู่ที่ต้องการค้นหา

4. นำข้อมูลคำวัฒนธรรมที่ได้จัดหมวดหมู่ในโปรแกรม Editplus บันทึกลงในไมโครซอฟต์ Excel โดยบันทึกตามหมวดของคำวัฒนธรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ บันทึกคำวัฒนธรรมจากคู่มือการท่องเที่ยวฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษแยกตามหมวดหมู่ของคำวัฒนธรรมที่ได้บันทึกไว้ใน Excel

การวิเคราะห์ข้อมูล

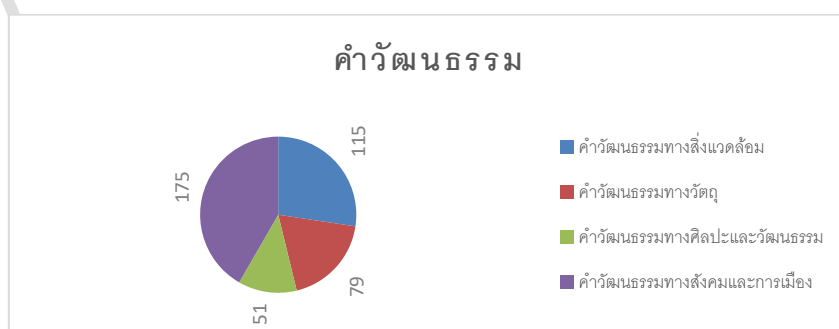
1. จำแนกคำวัฒนธรรมตามวงความหมาย โดยยึดเกณฑ์ของ Newmark (1988) และ Vlahov & Florin (1980) (ตามที่ระบุไว้ในบทความบททวนเอกสาร)

2. จำแนกกลวิธีการแปลโดยยึดเกณฑ์ของ Newmark (1988) Baker (2011) และ Davies (2003) (ตามที่ระบุไว้ในบทความบททวนเอกสาร)

3. นำคำวัฒนธรรมแต่ละหมวดหมู่มาวิเคราะห์คำศัพท์ทางวัฒนธรรมโดยหาคำร้อยละ และวิเคราะห์กลวิธีการแปลในบริบทต่างๆ ของคำวัฒนธรรมที่ปรากฏในคลังข้อมูลการท่องเที่ยววัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช พร้อมทั้งหาคำร้อยละจากกลวิธีการแปล

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลคำวัฒนธรรมและกลวิธีการแปลชนิดต่างๆ ที่พบในคลังข้อมูลการท่องเที่ยววัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถแสดงผลทางสถิติด้วยแผนภูมิดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 แผนภูมิมวงกลมแสดงคำวัฒนธรรมประเภทต่างๆ

จากภาพแผนภูมิวงกลมด้านบน พบคำวัฒนธรรมจำนวน 420 คำ โดยแบ่งคำวัฒนธรรมจากมากไปหาน้อยที่สุดตามลำดับดังนี้

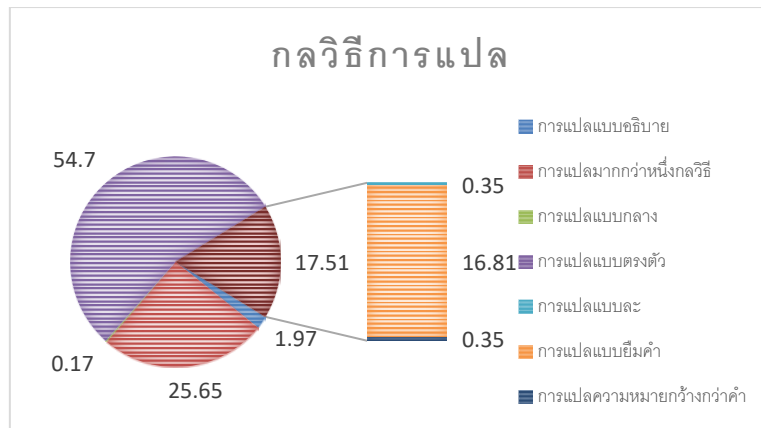
1. **คำวัฒนธรรมทางสังคมและการเมือง** จำนวน 175 คำ คิดเป็นร้อยละ 41.67 ประกอบด้วย คำทางศาสนา ความเชื่อ ชื่อสถานที่ เหตุที่มีคำเหล่านี้ปรากฏมากที่สุด เนื่องจากในข้อมูลของจังหวัดนครศรีธรรมราชอธิบายถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวพระพุทธศาสนาในสมัยพระเจ้าศรีธรรมโศกราช อีกทั้งยังมีวัดต่างๆ โบราณสถานที่มียุคเก่าหลายยุคหลายสมัย รวมถึงการปกครองในสมัยดังกล่าว อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชนับถือศาสนาพุทธ รองลงมา นับถือศาสนาอิสลามและตามด้วยศาสนาคริสต์ จึงทำให้ปรากฏคำเหล่านี้มากเป็นพิเศษ

2. **คำวัฒนธรรมทางสิ่งแวดล้อม** จำนวน 115 คำ คิดเป็นร้อยละ 27.38 ได้แก่ ชื่อพืช สถานที่ธรรมชาติ และกลุ่มคน จังหวัดนครศรีธรรมราชมีลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วยป่าเขา และที่ราบชายฝั่งทะเล แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ บริเวณเทือกเขา ที่ราบชายฝั่งทะเล และที่ราบเชิงเขา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จึงทำให้คำวัฒนธรรมทางสิ่งแวดล้อมปรากฏมากเป็นอันดับ 2 รองจากคำวัฒนธรรมทางสังคมและการเมือง แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. **คำวัฒนธรรมทางวัตถุ** จำนวน 79 คำ คิดเป็นร้อยละ 18.81 ได้แก่ เครื่องใช้ต่างๆ ชื่ออาหาร เครื่องแต่งกาย บ้านเรือน ด้วยจังหวัดนครศรีธรรมราชขึ้นชื่อเรื่องอาหาร เครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้หลายอย่าง เช่น ขนมจีน ขนมลา มังคุดคัด แต่งไตปลา แกงเหลืองและแกงคั่วกลิ้ง และผักสะตอกุ้งสด รวมถึงเครื่องใช้ในครัวเรือน ได้แก่ ตะกร้า ไซจับปลา และเครื่องใช้อื่นๆ ที่ทำจากหวาย ถือเป็นจุดเด่นเช่นเดียวกับคำชนิดอื่น เพียงแต่สิ่งที่ยกมามีไม่มากนัก

4. **คำวัฒนธรรมทางศิลปะและวัฒนธรรม** จำนวน 51 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.14 ประกอบด้วย งานหัตถกรรม ประเพณีวัฒนธรรม ตามลำดับ ในคู่มือการท่องเที่ยวฉบับนี้พบคำศัพท์ในหัวข้อ สารทเดือนสิบ ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ส่วนศิลปะ พบในหัวข้อ เครื่องดนตรีต่างๆ และการแกะสลักหนังตะลุง เป็นต้น

ส่วนกลวิธีในการแปลในคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฉบับภาษาไทยและอังกฤษสามารถแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 3 แผนภูมิวงกลมแสดงการวิเคราะห์กลวิธีการแปลคำวัฒนธรรม

จากแผนภูมิวงกลมข้างต้นพบว่า กลวิธีการแปลที่พบมากที่สุดในคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช ฉบับภาษาไทย-อังกฤษ คือ การแปลแบบตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมาคือการแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธี คิดเป็นร้อยละ 25.65 การแปลแบบยืมคำ คิดเป็นร้อยละ 16.81 การแปลแบบอธิบาย คิดเป็นร้อยละ 1.97 การแปลแบบละ คิดเป็นร้อยละ 0.35 การแปลความหมายกว้างกว่าคำ คิดเป็นร้อยละ 0.35 และการแปลแบบกลาง คิดเป็นร้อยละ 0.17 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลวิธีการแปลชนิดต่างๆ เรียงจากค่าร้อยละมากที่สุดไปยังน้อยสุด มีรายละเอียดดังนี้

การแปลแบบตรงตัว พบในคำประเพณี หัตถกรรม คำทางวัตถุ คำทางศาสนา ความเชื่อ ชื่อพืช ชื่อสถานที่ทางธรรมชาติ และกิจกรรม เช่น

ต้นฉบับ ล่องเรือชมแม่น้ำปากพนัง การล่องเรือชมแม่น้ำปากพนังตลอดเส้นทางจะได้ชมวิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ พร้อมกับชมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ชมป่าชายเลน ตลอดจนลำน้ำสายเก่าที่มี ปล่องโรงสีไฟโบราณ ที่เหลืออยู่ บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองของปากพนังครั้งในอดีต

ฉบับแปล Pak Phanang River Cruising is a service provided by the Pak Phanang Municipality for visitors to experience the folk way of life along the river, as well as to visit the Pak Phanang River Basin Royal Development Project, mangrove forest, and the former channel of the river where an old rice mill chimney still remains to be seen on the bank, which attests to the glorious past of Pak Phanang.

จากตัวอย่างพบว่า มีการแปล **ปล่องโรงสีไฟโบราณ** เป็น an old rice mill chimney ซึ่งใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว สิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาคำนี้คือ มีการใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวมากที่สุด เนื่องจากในภาษาต้นฉบับมีคำแทนในภาษาปลายทาง ทำให้สะดวกต่อการแปลด้วยกลวิธีดังกล่าว

การแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธี พบในคำวัฒนธรรมทางวัตถุ ชื่อสถานที่ราชการ ชื่อสถานที่ทางศาสนา ชื่อพืช งานหัตถกรรม ชื่อสถานที่ทางธรรมชาติ ประเพณี ชื่ออาหาร ชื่อหมู่บ้าน และเครื่องใช้ต่างๆ เช่น

ต้นฉบับ หลาดกำแพงเมืองเก่า

คำแปล Lat Kamphaeng Mueang Kao or Old City Wall Market

จากตัวอย่างการแปลพบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลชื่อสถานที่ ในคำว่า **หลาดกำแพงเมืองเก่า** 2 กลวิธีโดยใช้กลวิธีการแปลแบบยืมคำคือ **Lat Kamphaeng Mueang Kao** และใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวคือ **Old City Wall Market** จากการสังเกตการแปล คำว่า **หลาด** ในภาษาถิ่นใต้หมายถึง **ตลาด** ในภาษาไทยกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้แปลมีความเข้าใจในภาษาถิ่นเป็นอย่างดีในการแปลคำดังกล่าว โดยทั่วไปแล้วกลวิธีนี้เป็นที่นิยมอย่างมากในการแปลคำวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสื่อความหมายตรงและความหมายแฝง (Newmark, 1988) จุดเด่นของการแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธีคือ ทำให้ผู้อ่านทราบคำวัฒนธรรมที่แปลแบบยืมคำพร้อมกับมีคำแปลแบบตรงตัว

การแปลแบบยืมคำ พบในคำทางศาสนา ชื่อสถานที่ราชการ ชื่อผลไม้ ศิลปะ และชื่อหมู่บ้าน เช่น

ต้นฉบับ อำเภอข้างกลาง

คำแปล Amphoe Chang Klang

จากตัวอย่างพบว่า มีการแปลชื่อ **อำเภอข้างกลาง** แบบยืมคำทั้งหมด โดยที่ไม่มีคำในภาษาอังกฤษ การแปลดังกล่าวเป็นการยืมคำจากภาษาต้นฉบับมายังภาษาปลายทางทั้งหมด ส่วนการแปลคำว่า **อำเภอ** แปลแบบยืมคำต่างๆ ที่คำว่า **อำเภอ** มีคำแทนในภาษาอังกฤษ แต่ผู้แปลกลับเลือกแปลแบบยืมคำ เนื่องจากว่าในคู่มือการท่องเที่ยวฉบับแปลในหน้าแรก มีการเขียนคำอธิบายศัพท์ไว้ว่า คำว่า **Amphoe = District** ในภาษาอังกฤษ กลวิธีดังกล่าวเป็นการแปลที่ไม่มีความเท่าเทียมในระหว่างภาษาปลายทางกับภาษาต้นฉบับ ผู้แปลเลือกกลวิธีนี้ เพื่อรักษาความหมายของคำในภาษาต้นฉบับไว้ เดวีส์ (Davies, 2003 as cited in Aixelá, 1996) เรียกการแปลชนิดนี้ว่า การซ้ำคำ (Repetition) ในขณะที่ นิวมาร์ค (Newmark, 1988) เรียกการแปลชนิดนี้ว่า การแปลแบบถ่ายโอน (Transference) ส่วน เฮอริวีย์ และฮิกกินส์ (Hervey & Higgins, 1992) เรียกว่า การแปลแบบยืมคำวัฒนธรรม (cultural borrowing) ซึ่ง

การแปลด้วยกลวิธีดังกล่าวหากไม่มีคำอธิบายศัพท์ไว้ อาจทำให้ผู้อ่านฉบับแปลสับสนได้ เนื่องจากคำ
วัฒนธรรมในแต่ละวัฒนธรรมมักจะมีภูมิหลังของคำเสมอ

การแปลแบบอธิบาย พบในคำทางประเพณี และชื่ออาหาร เช่น

ต้นฉบับ ในทุกๆ เช้า พระภิกษุจะมาบิณฑบาตบริเวณนี้และมีพ่อค้าแม่ค้านำของมาขาย
ให้เหล่าพุทธศาสนิกชนได้ซื้อไป**ทำบุญ**

ฉบับแปล Every morning, monks will come to receive alms at this market where
Buddhists come to buy food from vendors to offer to the monks as part of their merit-
making.

จากตัวอย่างการแปลแบบอธิบาย พบว่า ผู้แปลคำว่า **ทำบุญ** เป็น to offer to the monks as part
of their merit-making เนื่องจากเป็นคำทางพระพุทธศาสนาที่ชาวคริสต์ธรรมราชเลื่อมใส และไม่มีอยู่ใน
ภาษาอังกฤษ ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีนี้ เพื่ออธิบายให้ผู้อ่านได้เข้าใจคำวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ
อย่างไรก็ตาม เดวิส (Davies, 2003) กล่าวว่านักแปลควรระมัดระวังหากใช้กลวิธีการแปลแบบอธิบายใน
การแปล นอกจากนี้ ฮิคกี้ (Hickey, 1998) ยังเน้นย้ำอีกว่า การใช้กลวิธีแปลแบบอธิบายในการแปล เมื่อนัก
แปลไม่สามารถหาคำแทนในภาษาปลายทางได้ ก็ไม่ควรแปลโดยทำให้รูปแบบภาษาต้นฉบับผิดเพี้ยนไป
จากตัวอย่าง ผู้แปลได้ใช้วิธีการอธิบายความหมายของคำ โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยน จึงเหมาะสม
สำหรับการแปลคำว่า **ทำบุญ**

การแปลแบบละ พบในคำทางศาสนา ซึ่งพบเพียงคำเดียว เช่น

ต้นฉบับ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมืองเป็น**พระ**
อารามหลวงชั้นเอกชั้นวรมหาวิหาร เดิมชื่อวัดพระบรมธาตุเป็น ปุชนิยมสถานที่สำคัญที่สุด
แห่งหนึ่งของภาคใต้และประเทศไทย

ฉบับแปล Wat Phra Mahathat Woramahawihan is located on
Ratchadamnoen Road in Tambon Nai Mueang. This is a royal temple of the first class.
Formerly named Wat Phra Borom That, this temple is one of the most important historical
sites in Thailand.

จากตัวอย่างพบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละในคำ **พระอารามหลวงชั้นเอกชั้น**
วรมหาวิหาร ซึ่งเป็นคำเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา อีกทั้งคำทางศาสนาพุทธมีการแบ่งคำไว้อย่างชัดเจน
สำหรับใช้ทางพระพุทธศาสนา ผู้แปลแปลคำว่า **พระอารามหลวงชั้นเอก** เป็น a royal temple of the first

class และมีการละคำว่า **วรมหาวิหาร** ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาปลายทาง คำดังกล่าวผู้แปลเลือกที่จะไม่แปล การใช้กลวิธีแปลแบบละคำทำให้ความหมายของคำวัฒนธรรมต้นฉบับหายไปบางส่วน

การแปลความหมายกว้างกว่าคำ พบในคำทางความเชื่อ และคำทางสิ่งแวดล้อม เช่น

ต้นฉบับ ศาลาประดู่หก อยู่ถนนราชดำเนิน เดิมเป็นศาลานอกกำแพงเมืองตรงประตูชัยเหนือศาลาแห่งนี้ตั้งอยู่ระหว่างต้นประดู่หกต้น **ชาวนคร** เรียกว่า “หลาโดหก”

ฉบับแปล Sala Praduhok is located on Ratchadamnoen Road. In the past, it was located outside the City Wall in the north and was used for an overnight stay for those who couldn't arrive in the city before the city gate was closed. The sala is situated among six Pradu trees (rosewood trees). Local people call it ‘La Dohok’.

จากตัวอย่างพบว่า ผู้แปลแปลคำว่า **ชาวนคร** ด้วยกลวิธีการแปลความหมายกว้างกว่าคำ เป็น **local people** ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำต้นฉบับ เป็นกลวิธีที่สามารถทำได้ในภาษาปลายทาง แม้ว่าในภาษาปลายทางไม่เจาะจงเหมือนภาษาต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม การแปลลักษณะนี้อาจทำให้ผู้อ่านสับสนได้ เนื่องจาก **ชาวนคร** หมายถึงคนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในการแปลคำว่า **ชาวนคร** เป็น **local people** เป็นการกล่าวถึงคนในท้องถิ่นหนึ่งท้องถิ่นใดที่อาจจะนอกเหนือจากชาวนครก็ได้ อย่างไรก็ตาม กลวิธีนี้ก็เป็นที่นิยมในวงกว้างสำหรับแปลคำวัฒนธรรม เมื่อนักแปลหาคำเทียบเคียงในภาษาปลายทางไม่ได้ (Baker, 2011) แต่มีข้อเสียในเรื่องการสื่อความหมายที่กว้างเกินไป ทำให้ความหมายของคำวัฒนธรรมจางหายไป

การแปลแบบกลาง พบในคำกิจกรรม เช่น

ต้นฉบับ มีสะพานไม้ที่ยื่นลงกลางทะเลเพื่อ ใช้เป็นท่าเรือประมงและท่าเรือท่องเที่ยวสำหรับชมโลมาสีชมพูนอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่นๆ เช่น คว่ำกุ้งมือเปล่า เก็บสาหร่ายซื้อ **ทานอาหารพื้นถิ่นในถ้ำ**

ฉบับแปล There is a wooden bridge extending into the sea that serves as a pier for fishing boats as well as tourism boats to see Indo-Pacific hump-backed dolphins. Other available activities include catching shrimp with bare hands, collecting seaweed, and local picnicking in a cave.

จากตัวอย่าง พบว่า ผู้แปลแปลคำว่า **ทานอาหารพื้นถิ่นในถ้ำ** เป็น **local picnicking in a cave** เมื่อวิเคราะห์ความหมายในภาษาปลายทางแล้ว สามารถแปลเป็น การรับประทานอาหารแบบพื้นเมืองในถ้ำ แม้ว่าความหมายในต้นฉบับจะหมายถึงอาหารพื้นเมือง ซึ่งมีการจัดจำหน่ายอาหารในท้องถิ่นในอำเภอขนอม และจัดที่นั่งกินไว้ในถ้ำเพื่อให้แขกที่ชอบบรรยากาศในถ้ำ ได้นำอาหารมานั่งทานเล่นได้ คล้ายกับ

การมาปิกนิก ผู้แปลจึงเลือกใช้คำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับกิจกรรมของชาวตะวันตก เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพตามมุมมองของชาวตะวันตกแทน ถือเป็นกรแปลโดยใช้มโนทัศน์ที่ใกล้เคียงกันระหว่างภาษาต้นฉบับกับภาษาปลายทาง

จากการวิเคราะห์การแปลที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่ามีกรใช้กลวิธีการแปลที่หลากหลายตามประเภทของคำวัฒนธรรมที่ปรากฏในบริบทต่างๆ การเลือกใช้กลวิธีต่างๆ ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของคำ และดุลยพินิจของนักแปลในการเลือกกลวิธีการแปลตามความเหมาะสม เพื่อที่จะให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมายของคำวัฒนธรรมในภาษาต้นฉบับ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำวัฒนธรรมที่พบในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของ Newmark (1988) และ Vlahov & Florin (1980) ในครั้งนี้ มีคำวัฒนธรรมทางสังคมและการเมือง ซึ่งประกอบด้วย คำทางศาสนา ความเชื่อ ชื่อสถานที่ มากที่สุด และลำดับถัดไปคือคำวัฒนธรรมทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ชื่อพืช สถานที่ธรรมชาติ และชนเผ่า คำวัฒนธรรมทางวัตถุ ประกอบด้วย เครื่องใช้ต่างๆ ชื่ออาหาร เครื่องแต่งกาย บ้านเรือน คำศิลปะและวัฒนธรรม ประกอบด้วย งานหัตถกรรม ประเพณีวัฒนธรรม จากการสังเกตพบว่าคำวัฒนธรรมทางสังคมและการเมือง คำวัฒนธรรมทางสิ่งแวดล้อม และคำศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งลักษณะคำที่ปรากฏมีอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา คำส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เนื่องจากในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความเจริญรุ่งเรืองตั้งแต่สมัยพระเจ้าศรีธรรมมาไตรภพ ผู้ปกครองเมืองนครศรีธรรมราช เป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จึงมีสถานที่สำคัญทางศาสนา มากมาย แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพระพุทธศาสนา ส่วนคำวัฒนธรรมทางวัตถุ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหาร เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ต่างๆ ขึ้นอยู่กับประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยวัตถุดิบ วัสดุที่ชาวบ้านนำมาประดิษฐ์ใช้เครื่องใช้ต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีอยู่ในท้องถิ่นของแต่ละอำเภอของจังหวัด

ส่วนกลวิธีการแปลที่ผู้แปลใช้ในการแปลคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Baker (2011) Davies (2003) และ Newmark (1988) พบมากที่สุดคือ การแปลแบบตรงตัว พบในคำ ประเพณี หัตถกรรม คำทางวัตถุ คำทางศาสนา ความเชื่อ ชื่อพืช ชื่อสถานที่ทางธรรมชาติ และกิจกรรม รองลงมาคือ การแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธี พบมากในการแปลคำวัฒนธรรมทางวัตถุ ชื่อสถานที่ราชการ ชื่อสถานที่ทางศาสนา ชื่อพืช งานหัตถกรรม ชื่อสถานที่ทางธรรมชาติ ประเพณี ชื่ออาหาร ชื่อหมู่บ้าน และเครื่องใช้ต่างๆ ลำดับที่สามคือ การแปลแบบยืมคำ ที่พบในการแปล ได้แก่ คำทางศาสนา ชื่อสถานที่ราชการ ชื่อผลไม้ ศิลปะ และชื่อหมู่บ้าน ลำดับที่สี่คือ การแปลแบบอธิบาย พบในการแปลคำทางประเพณี และชื่ออาหาร ลำดับที่ห้า การแปลแบบละ พบการแปลโดยใช้กลวิธีการชนิดนี้เพียงคำเดียวในคำทางศาสนา ลำดับที่หก

การแปลความหมายกว้างกว่าคำ พบในการแปลคำทางความเชื่อ และคำวัฒนธรรมทางสิ่งแวดล้อม และลำดับสุดท้าย การแปลแบบกลาง พบการแปลชนิดนี้เพียงคำเดียวในการแปลคำกิจกรรม

การอภิปรายผล

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาอย่างการศึกษาของ ฮอร์บาคอสเกียน และคณะ (Horbacauskiene et al., 2017), อธิศา งามศรี (2560) และ วราพัชร ชาลีกุล (2560) พบว่า มีการใช้กลวิธีการแปลแบบยืมคำมากที่สุด ในขณะที่การศึกษาในครั้งนี้กลับพบว่า การแปลแบบตรงตัวพบมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Blazyte & Liubiniene (2016) การใช้กลวิธีดังกล่าวทำให้เข้าใจง่ายในภาษาปลายทาง โดยยังคงเนื้อหาและความหมายของคำในภาษาต้นฉบับไว้ อีกทั้งยังช่วยประหยัดเวลาในการแปลคำวัฒนธรรม กลวิธีนี้มักจะมีคำในภาษาปลายทางอยู่แล้ว

ส่วนการแปลมากกว่าหนึ่งกลวิธีนั้น เนื่องจากว่าคำวัฒนธรรมมีความซับซ้อน ลึกซึ้งในแต่ละวัฒนธรรม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้กลวิธีการแปลคำวัฒนธรรมมากกว่าหนึ่งกลวิธี รวมถึงการบูรณาการกลวิธีต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อที่จะได้ถ่ายทอดความหมายจากวัฒนธรรมต้นทางไปยังวัฒนธรรมปลายทางได้ถูกต้องและครบถ้วน

สำหรับการแปลแบบยืมคำ เป็นรักษาความหมายของคำต้นฉบับ สำหรับการแปลด้วยกลวิธีนี้ ความเท่าเทียมของคำและความหมายในการแปลคำจากวัฒนธรรมต้นทางไปยังวัฒนธรรมปลายทางจะไม่เท่าเทียมกัน การใช้กลวิธีนี้ทำให้ผู้อ่านสามารถทราบที่มาของคำ และยังสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้อีกด้วย สาเหตุของการใช้กลวิธีก็เพราะต้องการรักษาความหมายของคำวัฒนธรรมต้นฉบับเอาไว้

ส่วนการแปลแบบอธิบาย มีการแปลอธิบายเป็นวลีและประโยค เป็นการอธิบายจากภาษาต้นฉบับเป็นภาษาปลายทาง การใช้กลวิธีนี้สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น แต่ก็ควรระวังการแปลแบบอธิบาย อาจทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนในรายละเอียดที่แปลได้ ฮิคกี้ (Hickey, 1998) ย้ำว่า ไม่ควรแปลคำแบบอธิบายที่ทำให้ภาษาแปลผิดเพี้ยนไปจากรูปแบบของต้นฉบับเดิม ควรแปลอธิบายแบบวิเศษณานุกรมประโยค หรือคุณศัพท์ณานุกรมมากกว่าแปลแบบอธิบายเป็นประโยค ซึ่งการแปลแบบอธิบายอาจทำให้ดึงดูดผู้อ่านน้อยลง

สำหรับการแปลแบบละที่พบน้อยก็เพราะว่าสามารถใช้กลวิธีอื่นที่ทำให้แปลคำวัฒนธรรมและคงความหมายได้ครบถ้วน ซึ่งการใช้กลวิธีนี้จะทำให้ความหมายของคำวัฒนธรรมบางอย่างหายไปจากภาษาต้นฉบับ นักแปลจะใช้กลวิธีนี้ต่อเมื่อหาคำแทนในภาษาปลายทางไม่ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้กลวิธีการแปลแบบละเพื่อคงความหมายส่วนใหญ่ของคำวัฒนธรรมต้นทางไว้

การแปลความหมายกว้างกว่าคำ กลวิธีนี้จะใช้ต่อเมื่อพบปัญหาในการหาคำเทียบไม่ได้ในภาษาปลายทาง เช่นเดียวกับการแปลแบบกลาง

ในการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการแปลทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ช่วยให้คนท้องถิ่น นักเรียน ผู้สนใจเรื่องการแปล ตลอดจนมัคคุเทศก์และล่ามเลือกกลวิธีการแปลที่เหมาะสมกับบริบทของคำวัฒนธรรมนั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาต่อยอดจากการศึกษาในครั้งนี้คือ การศึกษาและวิเคราะห์การแปลเชิงภาษาศาสตร์ เช่น การวิเคราะห์โครงสร้างคำ วลีและประโยค การจำแนกกลุ่มทางความหมายของคำ กลวิธีสร้างคำตลอดจนปัญหาการใช้ภาษาเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). *จำนวนและรายได้นักท่องเที่ยวต่างชาติ รายเดือน ปี 2558-2563 (ปรับปรุงจำนวนและรายได้ 2562)*. ค้นจาก https://mots.go.th/more_news_new.php?cid=625

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). *การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ททท. นครศรีธรรมราช. (2561). *Amazing ไทยเท่: นครศรีธรรมราช [อีบุ๊ก]*. ค้นจาก <https://www.amazingthailandebook.com/>

วราพัชร ชาลีกุล. (2560). *กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษกรณีศึกษาเรื่องเรื่องของจัน ดารา แต่งโดย อุษณา เพลิงธรรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร. (2564). *การขึ้นทะเบียนมรดกโลก*. ค้นจาก <http://phramahathat-heritage.com/>

ลิธธา พิณีภูวดล. (2543). *คู่มือนักแปลอาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

อติศา งามศรี. (2560). *กลวิธีการแปลคำและวลีทางวัฒนธรรมที่พบในบทแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาหนังสือเรื่อง "ครูบ้านนอก" โดย คำหมาน คนไค*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- Aixelá, J. F. (1996). Culture-specific items in translation. in R. Alvarez & M. Carmen-Africa Vidal (eds), *Translation, Power, Subversion* (pp. 52-78). Clevedon, England: Multilingual Matters LTD.
- Baker, M. (2011). *In other words: a course book on translation* (2nd ed.). London, England: Routledge.
- Bell, R. T. (1993). *Translation and translating: theory and practice*. London, England: Longman.
- Blazyte, D. & Liubiniene, V. (2016). Culture-Specific Items (CSI) and their Translation Strategies in Martin Lindstrom's Brand Sense. *Research Journal: Study about language*, 29, 42-57. DOI: 10.5755/j01.sal.0.29.15129
- Catford, J.C. (1967). *A linguistic theory of translation*. London, England: Oxford University.
- Davaninezhad, F. K. (2009). Cross-cultural communication and translation. *Translation journal*, 13(4). Retrieved from <http://accurapid.com/journal/50culture.htm>
- Davies, E. (2003). A Goblin or a Dirty Nose?. *The translator*, 9 (1), 65-100. DOI: 10.1080/13556509.2003.10799146
- Hervey, S. & Higgins, I. (1992). *Thinking translation: a course in translation method*. London, England: Routledge.
- Hickey, L. (1998). Perlocutionary Equivalence: Marking, Exegesis and Recontextualization. in L. Hickey (ed), *The Pragmatics of Translation* (pp.17-32). Clevedon, England: Multilingual Matters LTD.
- Horbacauskiene, J., Petroniene, S., Vezyte, T., & Miklovaite, L. (2017). Problematic issues in translation of culture specific items. *International Journal of Linguistics, Literature and Culture*. 4 (1), 112-124.
- Larson, M. L. (1984). *Meaning-based translation: A guide to cross-language equivalence* (2nd ed.). New York: University Press of American.
- Lederer, M. (1974). *Dictionnaire de la linguistique*. Paris, France: Presses universitaires de France.

- Locke, J. (1976). *An essay concerning human understanding: abridged and edited with an introduction by John W. Yolton*. London, England: Everyman's Library.
- Newmark, P. (1981). *Approaches to translation*. Oxford, England: Pergamon Press.
- Newmark, P. (1988). *A Textbook of translation*. New York: Prentice Hall.
- Nida, E. A. (1964). *Toward a science of translation: with special reference to principles and procedures involved in Bible translating*. Leiden, Netherlands: E.J. Brill.
- Nida, E. A. & Taber, C. R. (1969). *The theory and practice of translation*. Leiden, Netherlands: E.J. Brill.
- Rabin, C. (1958). The linguistics of translation. in A. H. Smith (ed.), *Aspects of Translation: Studies in Communication* (pp. 23-45). London, England: Secker & Warburg.
- Taylor, C. (1988). *Language to language: a practical and theoretical guide for Italian/English translators*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Vlahov, S., & Florin, S. (1980). *Neperevodimoe v Perevode*. Moscow, Russia: Mezhdunarodnye Otnosheniia.